

KALENDÁR VÝROČÍ OSOBNOSTÍ A UDALOSTÍ SLOVENSKA JUBILUJÚCICH V ROKU 2008 KALENDÁR VÝZNAMNÝCH SPISOVATEĽOV

JANUÁR 2008

1. januára 1923 na Slovensku nadobudol platnosť zákon č. 126/1920 o župnom zriadení, podľa ktorého sa 16 historických žúp zredukovalo na 6 veľžúp, toto členenie pretrvalo do 1.7.1928

85. výročie

1. januára 1993 krajiny Európskeho spoločenstva vytvorili jednotný trh-vzájomný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a ľudí sa uskutočňuje bez akýchkoľvek obmedzení. Začiatok etapy realizácie Maastrichtskej zmluvy.

15. výročie

1. januára 1993 po rozdelení ČSFR vznikli samostatná Slovenská republika a samostatná Česká republika

15. výročie

1. januára 2003 zomrela v Prešove, prozaička a dramaticka Elena Lacková

5. výročie úmrtia

6. januára 1928 sa narodil v Báčskom Petrovci (Juhoslávia) Pavel Čáni, dramatik a prozaik

80. výročie narodenia

6. januára 1823 sa narodil vo Veľkej Polome Peter Kellner, slovenský spisovateľ, redaktor Štúrových Slovenských národných novín, autor balád a básní filozofických úvah a veršovanej drámy

185. výročie narodenia

6. januára 1983 pápež Ján Pavol II. Vysvätil rektora Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme Mons. Dominika Hrušovského za biskupa

25. výročie

10. januára 1863 sa narodila v Kremnici Ľudmila Lehotská, hudobná skladateľka

145. výročie narodenia

13. januára 1843 sa narodil v Sobotišti prof. Fridrich Dohnányi, slovenský spisovateľ

165. výročie narodenia

15. januára r. 1848 prehovoril na uhorskom sneme v Bratislave Ľudovít Štúr o jazykových právach Slovákov

160. výročie

15. januára 1813 umrel v Nových Zámkoch Anton Bernolák, slovenský osvietenický buditeľ, jazykovedec a kodifikátor prvého spisovného slovenského jazyka

195. výročie úmrtia

19. januára 2003 zomrel v Bratislave básnik, prekladateľ a editor Vojtech Kondrát

5. výročie úmrtia

19. januára 1948 zomrel v Martine prozaik, historik, literárny historik a kritik Jozef Škultéty

60. výročie úmrtia

19. januára 1993 prijali SR za člena OSN (180. členský štát), vstupný prejav pred auditóriom valného zhromaždenia OSN predniesol minister zahraničných vecí Milan Kňažko

15. výročie

21. januára 1823 sa narodil v Dolnej Strehovej Imre Madách, maďarský básnik a dramatik

185. výročie narodenia

23. januára 1783 sa narodil Frederic de Stendhal, vl. menom Henri Beyle, francúzsky realistický spisovateľ

225. výročie narodenia

23. januára 1903 sa narodil v Budkovciach Alfonz Zauner, stredoškolský profesor,

**jazykovedec a autor Práctickej príručky
slovenského pravopisu**

105. výročie narodenia

**24. januára je sviatok Františka Saleského,
patrona spisovateľov, novinárov a tlače**

26. januára je Dňom bez internetu

FEBRUÁR 2008

**2. februára – Svetový deň mokradí (v ten deň
r. 1971 v iránskom Ramsare prijali Ramsarskú
konvenciu o mokradiach)**

**2. februára 1993 NR SR schválila zákon
o menovej odluke SR a ČR**

15. výročie

**6. februára 1928 vznikol kartel slovenských
bánk**

80. výročie

**10. februára 1898 sa narodil Bertold Brecht,
nemecký básnik a dramatik, nositeľ Národnej
ceny NDR a Medzinárodnej ceny mieru**

110. výročie narodenia

**14. februára 1573 zomrel v Domažliciach Ján
Silván, slovenský básnik a hudobný skladateľ**

435. výročie úmrtia

**17. februára 1853 sa narodil český básnik
Jaroslav Vrchlický**

155. výročie narodenia

26. februára 1898 sa narodil Konstantín Bíebl, český moderný básnik

110. výročie narodenia

MAREC 2008

1. marca do 31. marca je Mesiac internetu

1. marca 1993 vstúpila do platnosti dohoda medzi Slovenskou republikou , Maďarskou republikou a Poľskou republikou o voľnom obchode

15. výročie

3. marca – Deň boja spisovateľov za mier (vyhlásený PEN klubom v roku 1984)

3. marca 1853 panovník František Jozef I. vydal Urbársky patent, nadväzujúci na zákonné články z 1848 o zrušení poddanstva a umožňujúci ich uplatnenie v praxi

155. výročie

3. marca 1958 zomrel v Bratislave Ivan Krasko, slovenský básnik a prekladateľ

50. výročie úmrtia

6. marca 1718 sa narodil v Hrušovom pri Hnúšti Gregor Fábri, slovenský spisovateľ a básnik

290. výročie narodenia

7. marca 1893 sa narodil v Rakovej, prozaik, esejista a publicista Tido J. Gašpar

115. výročie narodenia

9. marca 1903 sa narodil v Barton-Ohio (USA) Fraňo Kráľ, slovenský spisovateľ pre deti a mládež

105. výročie narodenia

9. marca 1903 sa narodil v Liptovskom Mikuláši literárny kritik, básnik Daniel Okáli

105. výročie narodenia

10. marca 1888 sa narodil v Liptovskom Mikuláši dramatik, inovátor realistickej hry z ľudového prostredia, tvorca modernej spoločenskej komédie a historickej hry Ivan Stodola

180. výročie narodenia

10. – 16. marca sa koná 9. Týždeň slovenských knižníc

16. marca 1828 sa narodil v Slavošovciach slovenský spisovateľ, zberateľ ľudových povestí a redaktor Pavol Dobšinský

180. výročie narodenia

18. marca 1848 uhorský snem zrušil poddanstvo

160. výročie

20. marca 1828 sa narodil Henrik Ibsen, slávny nórsky dramatik

180. výročie narodenia

20. marca Svetový deň divadla pre deti a mládež na základe rozhodnutia Medzinárodnej asociácie divadiel pre deti a mládež

20. marca 1828 sa narodil Henrik Ibsen, slávny nórsky dramatik

180. výročie narodenia

21. marca (do 27.3) Týždeň solidarity s národmi bojujúcimi proti rasizmu a rasovej diskriminácii (OSN)

21. marca Svetový deň poézie

21. marca Svetový deň lesov

22. marca Svetový deň vody

23. marca Svetový meteorologický deň

28. marca 1943 sa narodila v Martine prozaička Oľga Feldeková

65. výročie narodenia

APRÍL 2008

1. apríla Medzinárodný deň vtáctva

3. apríla 1823 sa narodil v Hrachove Samo Vozár, básnik romantickej štúrovskej generácie

185. výročie narodenia

4. apríla 1998 zomrel v Bratislave literárny historik, básnik a prekladateľ Rudo Brtáň

5. výročie úmrtia

7. apríla Svetový deň zdravia

8. apríla Medzinárodný deň Rómov

12. apríla Svetový deň letectva a kozmonautiky

12. apríla 1823 sa narodil ruský kritickorealistickej dramatickej spisovateľ Alexander Nikolajevič Ostrovskij

185. výročie narodenia

13. apríla 1913 na parížskej Sorbone bola promovaná za doktoru prvá Slovenka – Helena Turcerová, obhájila dizertačnú prácu – Ľudovít Štúr a myšlienka slovenskej nezávislosti

95. výročie

16. apríla 1938 sa narodil v Devínskej Novej Vsi prozaik a dramatik Rudolf Sloboda

70. výročie narodenia

18. apríla Medzinárodný deň pamiatok a historických sídiel (UNESCO, oslavuje od r. 1984)

20. apríla 1898 sa narodil v Liptovskej Teplej maliar, básnik a prozaik Róbert Dúbravec

110. výročie narodenia

22. apríla Deň Zeme

23. apríla 1993 zomrel v Košiciach básnik, prozaik, spisovateľ pre deti Karol Pém

15. výročie úmrtia

23. apríla Svetový deň knihy a autorského práva

24. apríla Svetový deň laboratórnych zvierat – Deň boja proti vivisekcii

24. apríla Deň Skautov

24. apríla sviatok sv. Juraja, patróna vojakov, rytierov, lukostrelcov a skautov

26. apríla Svetový deň duševného vlastníctva

27. apríla Svetový deň združených miest

29. apríla Medzinárodný deň tanca

30. apríla 1883 sa narodil český satirický spisovateľ Jaroslav Hašek

125. výročie narodenia

30. apríla Medzinárodný deň bez hluku

30. apríla Deň pracoviska

MÁJ 2008

1. máj Sviatok práce

1. mája 1923 sa narodil v Brooklyne, New York americký prozaik Joseph Heller

85. výročie

1. mája 1858 sa narodil maďarský básnik Gyula Rudnyánsky

150. výročie narodenia

2. mája Svetový deň vtáčieho spevu

2. mája 1863 sa narodil v Radvani básnik a prekladateľ Martin Braxatoris

135. výročie narodenia

3. mája Svetový deň slobody tlače

3. mája Deň slnka

4. mája Svetový deň solidarity

4. mája Medzinárodný deň hasičov a sviatok sv. Floriána, patróna hasičov

4. mája 1943 sa narodila v Bratislave prozaička Helena Dvořáková-Jancurová

65. výročie narodenia

5. mája 1968 sa narodil v Nových Zámkoch literárny kritik a vedec Zoltán Rédey

40. výročie narodenia

7. mája 1708 zomrel v Banskej Bystrici Ján Simonides, autor memoárovej a cestopisnej literatúry

300. výročie úmrtia

8. mája Medzinárodný deň Červeného kríža

9. máj Deň Európy vyhlásený v r. 1985 na summite EÚ v Miláne

10. mája Medzinárodný deň sťahovavých vtákov

10. mája Deň astronómie

11. mája 1978 zomrel v Maňi literárny a kultúrny historik Jozef Vševlad Gajdoš

30. výročie úmrtia

13. mája 1908 sa narodil vo Veľkých Kršteňanoch básnik, literárny kritik a prekladateľ Pavol G. Hlbina

100. výročie narodenia

15. mája Medzinárodný deň rodín

17. mája Svetový deň telekomunikácií

19. mája 1883 zomrel v Hornej Lehote básnik, predstaviteľ slovenského romantizmu Samo Chalupka

125. výročie úmrtia

21. mája 1968 sa narodil v Humennom prozaik, spisovateľ pre deti Václav Pankovčín

40. výročie narodenia

21. mája 1928 zomrel v Lipiku (Chorvátsko) epik slovenského literárneho realizmu Martin Kukučín vl. menom Matej Bencúr

80. výročie úmrtia

22. mája 1813 sa narodil Richard Wagner, nemecký hudobný skladateľ a reformátor opery

195. výročie narodenia

24. mája Svetový deň národných parkov

25. mája sviatok sv. Urbana, patróna vinohradníkov

30. mája 1778 zomrel francúzsky osvietenický filozof a básnik Voltaire

300. výročie

31. mája Svetový deň bez tabaku

31. mája Deň otvárania studničiek

31. mája 1863 boli schválené stanovy Matice slovenskej a táto významná slovenská kultúrna ustanovizeň mohla začať svoju činnosť

145. výročie

JÚN 2008

1. júna Medzinárodný deň detí

8. júna Medzinárodný deň oceánov

9. júna 1848 prestali v Bratislave vychádzať Štúrove Slovenské národné noviny

160. výročie

15. júna Deň otcov

15. júna 1923 s konalo v Bratislave zakladajúce valné zhromaždenie Spolku slovenských spisovateľov

85. výročie

20. júna Svetový deň utečencov

21. júna Deň kvetov

23. júna 1993 predstavitelia SR a ČR v Bruseli podpísali asociačné dohody s Európskym spoločenstvom

15. výročie

24. júna 1938 sa narodil v Pilisszentkereszte (Maďarsko) básnik, prekladateľ a publicista Gregor Papuček

70. výročie narodenia

26. júna 1903 sa narodil Ján Gajdoš, rodák z Veľkej Mane, skladateľ, organista a slovenský zbormajster

105. výročie narodenia

27. júna Svetový deň rybárstva

29. júna 1918 francúzska vláda vyhlásila právo československého národa na samostatnosť a uznala ČSR

90. výročie

29. júna 1913 sa narodil slovenský básnik Gorazd Zvonický, rodák z Močarian

105. výročie narodenia

30. júna 1993 SR a ČR prijali za členov Rady Európy

15. výročie

JÚL 2008

1. júla Svetový deň architektúry

1. júla Svetový deň bez mäsa

3. júla 1883 sa narodil spisovateľ Franz Kafka, pražský rodák píšuci nemecky

125. výročie narodenia

4. júla 1903 začal vychádzať v Budapešti Slovenský týždenník

105. výročie

4. júla 1948 sa narodil v Komárne prozaik, dramatik a publicista Peter Valo

60. výročie narodenia

5. júla 863 príchod slovanských učencov Cyrila a Metoda

1145. výročie príchodu

6. júla 1873 sa narodila v Ružomberku prozaička, prekladateľka Margita Paulíny-Tóthová

135. výročie narodenia

14. júla 1903 sa narodil v San Francisku (Kalifornia) spisovateľ a autor divadelných hier Irving Stone

105. výročie narodenia

17. júla 1943 sa narodil v Trnovci nad Váhom básnik, prozaik, literárny kritik a vedec Peter Andruška

65. výročie narodenia

19. júla 1893 sa narodil Vladimír Vladimirovič Majakovskij, sovietsky revolučný básnik

115. výročie narodenia

21. júla 1898 sa narodil Ernest Hemingway, Nobelovej ceny

110. výročie narodenia

22. júla 1993 zomrel v Bratislave básnik Pavel Koyš

15. výročie úmrtia

25. júla 1948 sa narodil básnik, publicista a editor Milan Richter

60. výročie narodenia

29. júla 1793 sa narodil v Mošovciach Ján Kollár, slovenský básnik, filológ a filozof

215. výročie narodenia

AUGUST 2008

1. augusta Medzinárodný deň priateľstva

1. augusta 1953 zomrela v Bratislave poetka, prozaička a dramatička Viera Markovičová-Zátarecká

55. výročie úmrtia

3. augusta 1963 v Martine položili základný kameň novej budovy Matice slovenskej

45. výročie

5. augusta 1953 sa narodila v Bratislave dramatička Jana Kákošová

55. výročie narodenia

12. augusta Medzinárodný deň mládeže (OSN)

**18. augusta 2003 zomrela v Bratislave
prozaička a poetka Mária Jančová**

5. výročie úmrtia

**24. augusta 1978 zomrel v Trenčíne prozaik,
dramatik a publicista Celestýn Anton
Radványi**

30. výročie úmrtia

**27. augusta 1938 sa narodil v Nitre historik
literárneho faktu Ivan Kamenec**

70. výročie narodenia

**28. augusta 1908 sa narodila v Blatnici
poetka, spisovateľka pre deti a prekladateľka
Maša Hal'amová**

100. výročie narodenia

**30. augusta 1903 sa narodil v Brestovanoch
autor dobrodružno-historických próz
a prekladateľ Jozef Nižňánsky**

105. výročie narodenia

SEPTEMBER 2008

**1. septembra Deň ústavy Slovenskej
republiky**

2. septembra Európsky deň židovskej kultúry

**3. septembra 1883 zomrel ruský spisovateľ
Ivan Sergejevič Turgenev**

125. výročie úmrtia

8. septembra Medzinárodný deň gramotnosti

**8. septembra Medzinárodný deň solidarity
novinárov**

**9. septembra 1878 sa narodil ruský
spisovateľ a filozof Lev Nikolajevič Tolstoj
v Jasnej Pol'ane**

130. výročie narodenia

**11. septembra 1958 sa narodil v Holíči básnik
Marián Hatala**

50. výročie narodenia

**14. septembra 1958 sa narodil v Trenčíne
dramatik, básnik a spisovateľ pre deti Viliam
Klimáček**

50. výročie narodenia

**21. septembra 1923 sa narodil v Žabokrekochoch
nad Nitrou dramatik, divadelný kritik Ján
Marián Dafčík**

85. výročie narodenia

21. septembra Medzinárodný deň mieru (OSN)

22. septembra Európsky deň bez auta

**25. septembra 1908 sa narodil v Pezinku
hudobný skladateľ Eugen Suchoň**

100. výročie narodenia

26. septembra Európsky deň jazykov

27. septembra Svetový deň turistiky

28. septembra Medzinárodný deň nepočujúcich

29. septembra sviatok sv. Michala, patróna chorých

30. septembra Medzinárodný deň prekladateľov, sv. Hieronýma, patróna tlmočníkov, prekladateľov a knihovníkov, učencov a archeológov

OKTÓBER 2008

1. októbra Medzinárodný deň starších ľudí (OSN)

1. októbra Medzinárodný deň hudby (UNESCO)

1. októbra Medzinárodný deň vegetariánov

4. októbra Svetový deň dojčenia

4. októbra Svetový deň vesmíru

4. októbra Svetový deň ochrany zvierat

4. októbra sviatok sv. Františka z Assisi, patróna ochrancov prírody, zvierat a vtákov

5. októbra Medzinárodný deň učiteľov

5. októbra 1943 sa narodila Etela Farkašová, slovenská prozaička a esejistka

65. výročie

8. októbra Medzinárodný deň gramotnosti (UNESCO)

10. októbra Svetový deň duševného zdravia

11. októbra 2003 zomrel v Martine básnik a prozaik pre deti Ján Anđel

5. výročie úmrtia

15. októbra Deň bielej palice (Svetová únia nevidiacich)

16. októbra Svetový deň výživy

17. októbra Medzinárodný deň za odstránenie chudoby

18. októbra 1888 sa narodil vo Vrbici Martin Rázus, slovenský realistický spisovateľ a básnik

120. výročie narodenia

18. októbra sviatok sv. Lukáša, patróna umelcov a maliarov, lekárov a chirurgov

22. októbra 1948 zomrela v Martine prozaička a prekladateľka Margita Paulíny-Tóthová

60. výročie úmrtia

22. októbra Svetový deň misií

23. októbra 1933 sa narodil v Žiline prozaik a spisovateľ pre deti a mládež, autor sci-fi literatúra a literárny kritik Ján Lenčo

75. výročie narodenia

24. októbra Deň OSN

24. októbra Svetový deň informácií o rozvoji

26. októbra Deň osvetových pracovníkov

28. októbra 1888 sa narodil český hudobný skladateľ Karel Nedbal

120. výročie narodenia

30. októbra 1918 bola v Martine vyhlásená Martinská deklarácia, ktorou sa slovenský národ vyslovil za spoločné žitie s národom českým

90. výročie

NOVEMBER 2008

1. novembra 1943 vznikla Slovenská jazykovedná spoločnosť

60. výročie vzniku

3. novembra sviatok sv. Huberta, patróna poľovníkov

7. novembra 1913 sa narodil francúzsky spisovateľ-existencionalista Albert Camus

95. výročie narodenia

8. novembra 1953 zomrel ruský spisovateľ Ivan Alexejevič Bunin, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru

55. výročie úmrtia

9. novembra 1818 sa narodil ruský spisovateľ Ivan Sergejevič Turgenev

190. výročie narodenia

9. november Medzinárodný deň boja proti fašizmu a antisemitizmu

11. novembra Deň veteránov (pripomína ukončenie 1. svetovej vojny)

13. novembra Svetový deň nevidomých

13. novembra 1953 sa narodil v Bratislave básnik, prekladateľ, literárny kritik a teoretik Igor Hochel

55. výročie narodenia

15. novembra 1933 sa narodila vo Veľkom Meziříčí (Česko) prozaička a publicistka Jaroslava Blažková. V súčasnosti žije v Kanade. V r. 1999 získala cenu TROJRUŽA .

75. výročie narodenia

15. novembra Deň väznených spisovateľov (vyhlásený PEN klubom v r. 1993)

16. novembra (do 26.11) Európsky týždeň proti drogám

16. november Medzinárodný deň tolerancie

17. november Medzinárodný deň študentstva

17. november sviatok sv. Alžbety Bratislavskej, patrónky charity

19. november Svetový deň prevencie týrania detí

19. november 1903 sa narodil rodák z Kuklova Andrej Žarnov, slovenský básnik a prekladateľ

105. výročie narodenia

20. november Svetový deň detí (UNICEF)

20. november Medzinárodný deň bez fajčenia

21. november Svetový deň televízie

21. november Svetový deň pozdravov

22. november sviatok sv. Cecílie, patrónky hudby, hudobníkov a spevákov

22. november 1853 sa narodila v Hybe slovenská spisovateľka pre deti Hermína Orfanidesová

155. výročie narodenia

24. november 1933 sa narodil slovenský spisovateľ Pavel Taussig v Bratislave

75. výročie narodenia

25. novembra 1853 sa narodil v Potoku Jozef Škultéty, redaktor, literárny historik a správca Matice slovenskej

155. výročie narodenia

25. novembra 1988 zomrela v Bratislave prozaička a scenáristka Anna Minichová

20. výročie úmrtia

26. novembra 1903 sa narodil v Liptovskom Mikuláši-Palúdzke literárny historik, básnik, dramatik a prekladateľ Andrej Kostolný

105. výročie narodenia

29. novembra 1778 zomrel vo Vyšnej Boci slovenský jazykovedec a náboženský spisovateľ Pavol Doležal

230. výročie úmrtia

DECEMBER 2008

1. decembra Svetový deň AIDS

1. decembra 1903 sa narodil slovenský filológ, prekladateľ a literárny historik Miroslav Okál

105. výročie narodenia

3. decembra Medzinárodný deň zdravotne postihnutých (OSN)

3. decembra sviatok sv. Františka Xaverského, patróna diela šírenia viery misionárov

4. decembra sv. svätej Barbory, patrónky baníkov a delostrelcov

5. decembra 1908 začala vychádzať Zornička, časopis pre deti

100. výročie

6. decembra sviatok sv. Mikuláša, patróna detí

7. decembra 1813 sa narodil v Selciach slovenský spisovateľ, obhajca slovenčiny, národný buditeľ Andrej Caban

195. výročie narodenia

10. decembra 1928 sa narodil v Závažnej Porube básnik, esejista a prekladateľ Milan Rúfus

80. výročie narodenia

11. decembra 1958 zomrela v Prahe (Česko) prozaička Hana Gregorová

50. výročie úmrtia

12. decembra 1918 sa narodil v Ponikách básnik, prozaik, esejista, prekladateľ, dramatik a autor literatúry pre deti Štefan Žáry

90. výročie narodenia

14. decembra 1903 sa narodil slovenský náboženský spisovateľ Juraj Holčík, autor divadelných hier a prekladateľ

105. výročie narodenia

16. decembra 1898 sa narodil v Zemianskom Lieskovom básnik a prekladateľ Ján Smrek

110. výročie narodenia

17. decembra 1908 sa narodil v Liptovskej Porúbke prozaik a prekladateľ Ferdinand Gabaj

100. výročie narodenia

18. decembra 1858 vyšlo prvé číslo časopisu Priateľ školy a literatúry, príloha slovenského vzdelávacieho časopisu Cyril a Method

150. výročie

18. decembra Medzinárodný deň migrantov (OSN)

19. decembra 1863 sa narodil v Liptovskom Jáne Ján Čajak, slovenský spisovateľ

145. výročie narodenia

22. decembra 1943 sa narodil v Jakubove básnik, prozaik a spisovateľ pre deti Štefan Moravčík

60. výročie narodenia

23. decembra 1858 sa narodil Giacomo Puccini, taliansky operný skladateľ

150. výročie narodenia

24. decembra 1798 sa narodil poľský romantický básnik, bojovník za slobodu poľského národa Adam Mickiewicz

210. výročie narodenia

25. decembra 1908 sa narodila v Oravskom Podzámku prozaička a poetka Mária Jančová

100. výročie narodenia

25. december 1903 zomrel slovenský dramatik, autor reflexívnych drám a satirickej komédie Július Barč-Ivan

55. výročie

Zostavila: Agnesa Fitušová

Regionálny úsek KAB